

СХВАЛЕНО
Обласним навчально-методичним центром
підвищення кваліфікації
працівників культосвітніх закладів
Протокол №2 від 17 серпня 2022 р.

**Орієнтовна освітня програма
елементарного підрівня
початкової мистецької освіти з
театрального мистецтва
*/для мистецьких шкіл Харківщини/***

I. Загальні положення

Орієнтовна освітня програма початкової мистецької освіти з театрального мистецтва (далі – освітня програма) розроблена для елементарного підрівня початкової мистецької освіти з театрального мистецтва, основною метою здобуття якого є введення учнів у світ театрального мистецтва, розвиток творчих здібностей і талантів, формування компетентностей (знань, умінь, навичок, розуміння, ставлення) необхідних для творчої самореалізації та можливого вибору професії в театральній галузі.

Театр – це синтез мистецтв, що увібрав у себе практично все, що допомагає розвиватися особистості, сприймати навколишній світ як живий єдиний організм.

Опанування цієї програми дасть можливість здобувачам освіти використовувати набуті знання в повсякденному житті, або продовжити здобуття початкової мистецької освіти на базовому (середньому) підрівні початкової мистецької освіти з театрального мистецтва,

Освітня програма розроблена з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Положення про мистецьку школу», затвердженого наказом Міністерства культури України від 09.08.2018 № 686 та на підставі Методичних рекомендацій з розроблення освітніх програм мистецьких шкіл, затверджених наказом МКУ 16.07.2018 за № 633.

Дана освітня програма розроблена з урахуванням інтересів учнів та їх батьків та на вимогу працівників методичного об'єднання викладачів з театральних дисциплін для використання в мистецьких школах Харківської області.

Мета освітньої програми. Основною метою освітньої програми з театрального мистецтва є формування загальнокультурної компетентності шляхом застосування методів, прийомів, інструментів та підходів, з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів початкової мистецької освіти.

Мета опанування нормативного змісту програми – виявлення та розвиток здібностей в театральному мистецтві, створення умов для самовираження здобувачів освіти шляхом опанування його основ та засобів виразності, долучення до вивчення кращих зразків і традицій українського та світового театрального виконавства, набуття естетичного досвіду й ціннісних орієнтацій.

Завдання освітньої програми:

- розвиток здатності до творчого самовираження в театральному мистецтві;
- формування початкових навичок з театрального виконавства;
- набуття необхідних компетентностей (знань, умінь, навичок, розуміння, ставлення) за напрямом «театральне мистецтво»;
- сприяння та заохочення прагнення учня/учениці до подальшого навчання і самореалізації в театральному мистецтві;
- стимулювання до подальшого навчання за освітньою програмою з театрального мистецтва базового (середнього) підрівня початкової мистецької освіти.

Навчання за даною освітньою програмою базується на запровадженні сучасної системи навчання театральному мистецтву з врахуванням індивідуальних потреб кожного учня/учениці.

Загальна тривалість навчання за даною освітньою програмою – 4 роки для учнів, які розпочинають навчання в 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи).

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією освітньою програмою є очна. За непереборними обставинами можлива дистанційна форма проведення занять.

Загальний мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання на елементарному підрівні (4 роки) з театального мистецтва становить (840) годин з розрахунку 35 навчальних тижнів на рік:

Роки навчання	Кількість навчальних годин на тиждень	Загальна кількість годин протягом навчального року (35 тижнів)
на 1 та 2 –у роках навчання	5	350
на 3 та 4-у роках навчання	7	490
Загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання за освітньою програмою (4 роки) елементарного підрівня початкової мистецької освіти		840

Основною формою організації освітнього процесу є урок – індивідуальний або груповий. Тривалість уроку – 45 хвилин.

У межах специфіки навчальних дисциплін рекомендовано використовувати різні форми та методи навчання – ігрові, сюжетно-рольові, інтерактивні, уроки-екскурсії (подорожі), квести, перегляд (оф лайн або в запису) театральних вистав, відвідування спектаклів Харківських театрів. Вибір форм і методів навчання викладач визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи.

Наповнюваність груп

Кількісний склад кожної групи з усіх групових навчальних дисциплін становить в середньому 8 учнів.

Для малокомплектних шкіл (контингент до 100 учнів), або театральних класів кількісний склад кожної групи з усіх групових навчальних дисциплін становить в середньому 5 учнів.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання.

Завдання оцінювання на елементарному підрівні – розкриття потенціалу кожного/кожної учня/учениці, підтримка та надихання його/її до подальшого навчання. При оцінюванні особистих досягнень учнів заборонено порівнювати

їх з досягненнями інших учнів. Виставлення оцінок у числовому значенні учням шкільного віку на першому або другому роках навчання не передбачено. Досягнення оцінюються відносно навчального прогресу учня/учениці, а не за результатами порівняння його/її досягнень з досягненнями іншого/іншої учня/учениці.

Для оцінювання досягнень результатів навчання на елементарному підрівні застосовуються:

вербальне оцінювання, що передбачає діагностику досягнутих результатів та надання вербальної (усної) характеристики (1-2 рік навчання);

бальне оцінювання, що передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі (3-4 рік навчання).

Бальне оцінювання передбачає 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали).
2. Середній (4-6 бали).
3. Достатній (7-9 балів).
4. Високий (10-12 балів).

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми **поточного** та **підсумкового контролю**.

Поточний контроль здійснюється з метою оперативного моніторингу результативності навчання та подальшого корегування методів та прийомів навчання. Поточний контроль відбувається протягом навчального року (після опанування кожного модуля, або наприкінці семестру).

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу.

По завершенні опанування елементарного підрівня проводиться підсумковий контроль, що повинен мати послідовний чіткий набір результатів та відповідні критерії оцінювання.

Форми і методи навчання, поточні та підсумкові заходи контролю деталізуються більш конкретно в навчальних програмах з кожної інваріантної та варіативної дисципліни.

Учні, які в повному обсязі виконали мінімальні вимоги, визначені освітньою та навчальними програмами можуть бути рекомендовані до навчання театральному мистецтву на наступному базовому (середньому) підрівні.

II. Нормативний зміст освітньої програми 0 ,щ-елементарного підрівня

Нормативний зміст освітньої програми елементарного підрівня з театального мистецтва складається з інваріантної та варіативної складників, які є обов'язковими для включення до програми навчання.

Інваріантний складник охоплює всі освітні компоненти та має **мінімальний обсяг** навчального навантаження який не може бути меншим встановленого.

Варіативний складник передбачає додаткові години на підсилення предметів інваріантного складника та спрямований на забезпечення

індивідуального підходу до темпу здобуття освіти, вибору навчальних дисциплін у відповідності до інтересів та потреб учнів.

Варіативний складник передбачає запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності учнів.

Розподіл годин між навчальними дисциплінами інваріантної та варіативної складовою затверджується керівником школи.

Навчальні дисципліни елементарного підрівня	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня/ученицю годин (кількість годин на тиждень, всього 35 тижнів)		
	кількість годин		
	<i>1-2 рік навчання</i>	<i>3-4 рік навчання</i>	<i>Загальна кількість</i>
<i>Інваріантний складник</i>			
Театральна гра (групові уроки)	1	2	210
Ритмопластика (групові уроки)	1	1	140
Основи сценічної мови (індивідуальні уроки)	1	1	140
Бесіди про мистецтво на 3 та 4-му роках навчання (групові уроки)	0	1	70
Разом	3	5	560
<i>Варіативна складова</i>	2	2	
	2	2	280
Разом	2	2	280
Загальний обсяг навчального навантаження на одного учня/ученицю на весь строк навчання за освітньою програмою (4 роки), усього	5	7	840
на 1 та 2-му роках навчання	350		350(5)
на 3 та 4-му роках навчання		490	490(7)

Орієнтовний перелік навчальних дисциплін варіативного складника:

групові уроки: «Слухання музики та музична грамота», «Танець», тощо.

індивідуальні уроки: «Сольний спів», «Музичний інструмент», тощо.

При плануванні та розподілі навчальних годин варіативного складника враховується профільне спрямування, кадрове забезпечення, матеріально-технічна база мистецької школи та побажання учнів та батьків.

Варіативний складник початкової мистецької освіти елементарного підрівня передбачає резервний час, який деталізується в програмах з навчальних дисциплін за напрямом «театральне мистецтво».

Крім годин, зазначених в освітній програмі, необхідно передбачити **концертмейстерські години** на навчальні дисципліни: «Театральна гра», «Ритмопластика», (за потреби музичного супроводу).

III. Результати навчання та зміст (цілі) навчання.

Опанування нормативного змісту навчання за освітньою програмою елементарного підрівня початкової мистецької освіти за напрямом театральне мистецтво передбачає досягнення таких результатів навчання:

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
I. Загальна інтегрована компетентність <i>(передбачає здатність до самостійного навчання та до продовження навчання за фахом за освітніми програмами наступного підрівня початкової мистецької освіти)</i>	Знайомство учнів з видами мистецтв та театральним мистецтвом зокрема. Формування: - здатності самостійно опанувати нескладний навчальний матеріал; - інтересу до театрального мистецтва; - здатності до подальшого навчання мистецтву та мистецьким практикам; - загальноприйнятих правил, навичок поведінки в закладах культури та мистецтва.	Виявляє зацікавленість до театрального мистецтва та інших видів мистецтва. Здатний самостійно опанувати нескладний навчальний матеріал. Виявляє інтерес до театрального мистецтва. Здатний до подальшого опанування мистецькими практиками. Володіє загальними правилами поведінки в закладах культури та мистецтва. Дотримується правил поведінки глядача, етикету в театрі, володіє навичками глядацької культури. Може продовжити навчання за фахом за освітньою програмою з театрального мистецтва базового (середнього) підрівня або спорідненого виду мистецтва.
II. Загальна мистецька компетентність <i>(спрямована на володіння здобувачем базових понять з мистецтва, театрального зокрема, естетичних категорій тощо)</i>	Знання й здатність до розуміння проявів культурного розмаїття. Здатність до спілкування на теми мистецтва в межах навчальних програм.	Проявляє інтерес до різних жанрів театрального мистецтва та інших видів мистецтв. Називає види та жанри різних видів мистецтва, різновиди творів мистецтва. Демонструє розуміння основних естетичних категорій. Висловлює особисте ставлення до творів мистецтва. Спілкується на теми

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
		театрального мистецтва в межах навчальних програм державною мовою.
<p>III. Теоретична компетентність з театрального мистецтва <i>(передбачає оволодіння теоретичними основами театрального мистецтва, його понятійним апаратом, грамотністю (мовою мистецтва))</i></p>	<p>Виховання інтересу та ціннісного ставлення до розмаїття видів та жанрів театрального мистецтва. Розуміння основної специфіки (синтетичної основи) театрального мистецтва. Ознайомлення: -з найпростішими елементами сценічної граматики; -з основними театральними професіями, їх особливостями та специфікою; -з правилами та етичними нормами поведінки на уроках та під час творчого процесу.</p>	<p>Називає та розрізняє жанри та види театрального мистецтва, знає основні засоби виразності театрального мистецтва на рівні, передбаченому програмами навчальних дисциплін. Розуміє основну особливість театрального мистецтва. Володіє базовою театральною термінологією. Знає основні театральні професії та їх особливості. Дотримується загальної дисципліни та правил поведінки під час уроків, відвідування мистецьких заходів (вистав, концертів, тощо). Знає правила поведінки артиста за лаштунками, вміє поводити себе під час відвідування театру.</p>
<p>IV. Театральна практична та виконавська компетентності <i>(передбачає формування індивідуальних виконавських компетентностей в театральному мистецтві)</i></p>	<p>Виявлення та розвиток творчих та особистісних здібностей учнів. Формування практичних вмінь і навичок відповідно до вимог навчальних дисциплін. Підготовка до виконання вправ, елементів, етюдів, тренінгів. Опанування теоретичних знань та застосовування їх у практичній діяльності.</p>	<p>Володіє базовими елементами театрального мистецтва при виконанні нескладних вправ (завдань) різних типів у відповідності до програмних вимог кожної навчальної дисципліни. Застосовує уяву, пам'ять та фантазію під час створення сценічного образу. Вміє концентрувати увагу. Відчуває ритм. Виконує практичні завдання (вправи) під керівництвом викладача. Самостійно виконує певні запропоновані вправи.</p>
<p>V. Компетентність колективної</p>	<p>Адаптація учнів до творчої колективної</p>	<p>Володіє елементарними навичками взаємодії з</p>

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
взаємодії в мистецькій діяльності <i>(передбачає здатність творити та демонструвати свої здібності в театральному колективі)</i>	діяльності. Налагодження дружньої взаємодії в класі. Виховання культури спілкування в театральному колективі, уважного та відповідального ставлення до колективної взаємодії під час навчального процесу.	партнерами. Вміє комунікувати з іншими учасниками освітнього-мистецького процесу. Із задоволенням виконує групові вправи. Демонструє розуміння своєї ролі в завершеності колективного спектаклю, ансамблевого виконавства та ролі кожного учасника колективу в досягненні спільного результату.
VI. Компетентність з публічного виступу <i>(спрямована на формування в учнів здатності, у тому числі, психологічної готовності, до публічного демонстрування своїх навчальних та мистецьких досягнень)</i>	Підготовка учнів до публічних виступів. Формування в учнів психологічної готовності до публічного виступу.	Має початковий досвід публічного виступу. Проявляє сміливість та готовність виступати перед аудиторією. Виступає публічно із задоволенням. Демонструє культуру публічного мистецького виступу (зовнішній вигляд, поведінка).

IV. Рекомендації щодо визначення інструментів системи внутрішнього забезпечення якості освіти елементарного підрівня мистецької школи /театральне спрямування/

Система внутрішнього забезпечення якості освіти мистецької школи (театральне спрямування) відповідно до вимог чинного законодавства передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- ✓ удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу закладу;
- ✓ оновлення методичної бази шляхом здійснення періодичного перегляду даної освітньої програми та навчальних програм з дисциплін інваріантної та варіативної складової, моніторинг робочих навчальних програм, критеріїв оцінювання навчальних знань учнів, засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання;
- ✓ контроль за виконанням навчальних планів освітньої програми закладу;
- ✓ створення необхідних умов для підвищення професійного рівня викладачів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості освіти складаються з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності (відповідність викладача вимогам професійного стандарту «Викладач мистецької школи (за видами дисциплін)»);

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність сукупності інформаційних, навчально-методичних, програмних, дидактичних матеріалів для забезпечення всіх етапів освітнього процесу);

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (наявність в необхідній кількості навчальних приміщень (класів) та супутніх приміщень для проведення освітнього процесу. Необхідний набір основних технічних та навчальних засобів: музичні інструменти, реквізит, аудіо-, відео-апаратура, тощо);

якість проведення навчальних занять (аналіз застосування та адаптування методів, прийомів, засобів навчання для забезпечення досягнення учнями програмних результатів);

виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою (забезпечення ведення документації, організації та проведення творчих заходів, оформлення наочності державною мовою, заохочення учнів до спілкування державною мовою під час навчання);

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (визначення траєкторії навчання учнів, рівня їх навчальних досягнень, системне виявлення та аналіз проблемних питань з метою удосконалення освітнього процесу та усунення певних недоліків. Корегування методів і форм освітнього процесу з врахуванням результатів моніторингових заходів);

моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання (здійснення контролю за відвідуваннями уроків учнями, з'ясування причин невідвідування уроків учнями за поясненнями батьків);

забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність, заходів закладу щодо популяризації діяльності театрального класу/відділу.

V. Освітня програма, складена закладом на підставі даної ОС оприлюднюється на веб-сайті школи або на сайті її засновника та потребує затвердження органом управління, якому школа підпорядкована.

Нормативний обсяг на одного здобувача (загальний та за освітніми компонентами), представлений в дані ОС не може бути скорочений або зменшений за винятком:

- ✓ зарахування на навчання здобувача старшого від 7 (8) років;
- ✓ зарахування на навчання здобувача-дорослого

При підготовці програми розробники користувалися:

1. Методичними рекомендаціями з розроблення освітніх програм початкової мистецької освіти веб.сайт

<https://www.dnmczkmo.org.ua/osvitni-programy/>

2. Типовою освітньою програмою елементарного підрівня початкової мистецької освіти з циркового мистецтва (Сценічне мистецтво)

веб.сайт <http://arts-library.com.ua/handle/123456789/69>

3. ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА веб.сайт

https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2019/04/ТИПОВА-ОСВІТНЯ-ПРОГРАМА-_25_02_2019.pdf